

kötött biztosítási szerződés csak a szerződés tartamára tartja meg érvényét. Ezeknek meghosszabbítása vagy megújítása meg nem engedtetik. Az ingó vagyon biztosítása azonban a tulajdonosok tetszésére bízatik. Budapestén a főváros pénzügyi- és gazdasági bizottsága — miként ezt annak idején közöltük — f. év május havában szintén tárgyalta egy hasonló javaslatot és azon megállapodásra jutott, hogy a kormány kéresek fel olyan intézkedések meghozatalára, melyek szerint a biztosító-társaságok köteleztesenek arra, hogy a főváros területén biztosított értékek minden 1000 forintjáért 10 krral kötelesek legyenek a főváros tüzoltási kiadásaihoz hozzájárulni. Azóta ezen kérdés elintézetlenül hever a fővárosnál.

KÜLÖNFÉLÉK.

A büntetőtörvénykönyv módosítása és a kereskedelmi jog

A büntetőtörvénykönyvnek czélba vett módosításánál azt tapasztaljuk, hogy míg a jogtheoriai szempontok teljes diadalt aratnak, a kereskedelmi jog és a közgazdasági élet szempontjai kellő méltánylásra nem találunk. Ezt azon körülménynek tulajdonítjuk, hogy a büntetőtörvénykönyv módosítását czélzó javaslat körül a kereskedelmi jog és gyakorlat mivelői mellőztettek, már pedig a kriminalisták — a dolog természeténél fogva — a kereskedelmi jog és gyakorlat fejlődését oly figyelemben nem részesítetik, hogy azt a büntetőtörvénykönyvnek közgazdasági érdektű intézkedéseinél érvényre juttathatják.

A következőkben tehát rá kívánunk mutatni azon büntetőjogi beszámítás alá eső cselekményekre, melyek gyakoriságuknál és fontos kihatásaiknál fogva a büntetőtörvény módosításánál kiváló figyelemben részesítendők volnának:

1. A kereskedők olyan vagyonátruházásai, melyeknél a vagyonátvevő a vagyonátruházó kötelezettségeit át nem vállalja, ha ennek folytán ez utóbbinak hitelezői károsittatnak — külön kifejezett büntetőjogi szabályozásban volnának részesítendők. Hasonló szempont alá esnek azon czéggváltozások, melyeknél kitűnik, hogy az joggalán előny biztosítása czéljából és a hitelezők megkárosításával eszközöltetik.

2. A büntetőtörvénykönyv 387. §-a akép volna módosítandó, hogy a bűnvádi eljárás előfeltételét a csőd el nem rendelhetésének a csődbíróság által való kimondása ne képezze, hanem a 387. §. eseteiben a bűnvádi eljárás azonnal megindítható legyen, mert a 387. §. jelenlegi formája mellett az adósok sorra Amerikába szöknek a hitelezők pénzével és onnan ajánlják a 25⁰/₀-os egyezségeket. (L. legutóbb a Kroó-féle esetet Budapestén.)

3. A btkv. 415. §-a szerint a csalárd bukás büntette öt évig terjedhető fegyházzal, ha pedig az okozott kár kétezer forintot meg nem halad, három évig terjedhető börtönnel büntetendő. A vétkes bukás ellenben, az okozott kár összegére való

tekintet nélkül, két évig terjedhető fogházzal büntetendő. Ha tehát a közadós a csalárd bukás ismérvei mellett bár, de pl. csak 500 frt erejéig károsította meg hitelezőit, ez minime 6 havi börtönnel büntetendő, ellenben egy másik közadós, ki a vétkes bukás ismérvei szerint bár, de fél millió erejéig károsította meg hitelezőit — egy napi fogházzal büntetendő. Már pedig vagyoni érdekü bűncselekményeknél a károsítás mérvének befolyással kell birni a büntetés mérvére. A 415. §. szellemében tehát a vétkes bukás börtönnel volna büntetendő, ha a károsítás összege 2000 frtot meghalad, mert különben itt is beteljesedik a közmondás: „Die grossen Diebe lässt man laufen, die Kleinen hängt man.“

4. A gyujtogatásnak egy igen gyakori, de egészen más büntetőjogi szempont alá eső nemét képezi az öngyujtogatás egy tüzkár ellen biztosított objektumnál; mert míg a gyujtogatás rugóját — a maniatikus egyénektől eltekintve — rendszerint valamely nemtelen emberi indulat (pl. irigység, boszu) képezi, az öngyujtogatás rendszerint jogtalan vagyoni előny (a biztosítási összeg) megszerzése végett eszközöltetik. Egy kivételt statuál a btkv. 424. §. 3. pontja, melynél a gyujtogatás szintén jogtalan vagyoni előny — rablás czéljából történik és ezen büntett életfogytig tartó fegyházzal büntetendő; a miből kiviláglik azon büntetőjogi tendentia, hogy a birvágyból elkövetett gyujtogatásra a képzelhető legszigorubb büntetés alkalmazandó. A btkv. 422. §. végpontja értelmében pedig ezen szakasz nem alkalmazandó, ha a felgyujtott tárgy a felgyujtó tulajdona és annak minősége vagy fekvése olyan volt, hogy felgyujtása másnak sem személyére, sem vagyónára nézve „veszélyt“ (NB. nem is kárt) nem okozott. Ha tehát pl. valaki egy pusztaságon magányosan álló és tüzkár ellen biztosított gabna-kazlát felgyujtotta, ez nem követi el a gyujtogatás büntettét és erre a gyujtogatásról szóló fejezet egyáltalában nem alkalmazható. Az öngyujtogatás tehát, akár maga, akár más által követte el azt a tüzkár ellen biztosított tulajdonos vagy érdekelt egyén, a btkvben külön szabályozandó, mert a bűncselekmények ezen neme a tüzkárbiztosítás rákfenéjét képezi és annak meggátlására helyes büntetőjogi intézkedések alkalmas eszközök képeznének; a minek bővebb fejtegetése azonban jelen pontozatok keretét meghaladná, minélfogva azt egy más alkalomra tartjuk fenn.

5. A pactum reservati dominii mellett kötött részletügylet fogalma sem civilis, sem büntetőjogi judikaturánkban nincsen még tisztázva. Ugy egyik, mint másik ingadozik a tekintben, vajlon a fentartott tulajdonjog respektálandó-e és az ezzel terhelt ingóság elidegenítését vagy elzalogosítását a büntető bíróság sikkasztásnak nem minősíti. Szintén nem tarthatatik ide annak fejtegetése, hanem csak egyszerűen konstatálni kívánjuk, hogy helyes és tisztázott fogalmak mellett a fentartott tulajdonjogot respektálni kell — a külföldön ezen kérdés ma már tul-

haladott álláspontot képez — minélfogva a pactum reservati domini mellett létrejött részletügyletnél a szerződési tárgynak a vevő általi elidegenítése vagy elzálogosítása sikkasztást képez; és minthogy ezen ügylet egészen idegenszerű és eltérő jogi természettel és nagy közgazdasági fontossággal bír, a sikkasztásnak érintett neme az üzleti forgalom érdekeinek megfelelőleg a btkvben külön volna szabályozandó, mert különben a btkv. 1. §-a értelmében bűncselekménynek nem tekinthető.

Nagy szegénységi bizonyítvány volna a magyar jogászokra nézve, ha egy törvényt módosítanak és ily lényeges hézagokat hagynának pótolatlanul.

*

Óvás felvétele posta útján. Folyóiratunk 8-ik számában közöltük a kir. kuria 174/v. 1891. számú ítéletét, melyben kimondatott, hogy a váltó birtokosa előzőitől csak a törvényben meghatározott fizetéseket követelheti. Ezek pedig a tőkén, kamaton és perköltségeken kívül csakis az óvási és óvásközlési díjak. A más helyen lakó váltóbirtokosnak azonban ezeken kívül még egyéb kiadásai is merülnek fel, amennyiben a fenálló üzleti gyakorlat szerint az a váltó bemutatása, a fizetés átvétele és az óvás felvétele végett valamely üzletbarátját — rendszerint pénzügyintézetet — szokott megkeresni és ez eljárásáért bizonyos díjakat számít fel, amihez a készkiadások, nevezetesen postadíjak járulnak. Ezek a váltótörvényben szabályozva nem lévén, a bíróság őket meg sem itéli, a váltóbirtokos tehát annak folytán bizonyos kárt szenved. Analog szempontoknál fogva ugyanez áll egyéb kereskedelmi okmányokra nézve is. Németországban ezen bajon segítve van azáltal, hogy a posta postai megbízás útján nemcsak incasso végett, hanem elfogadás végetti bemutatás- és megóvatoltatás céljából is átvállalja a váltókat (német postai rdtts. 19. és 20. §§.) A mi postai üzletszabályzatunk 40. §-a értelmében „kereskedelmi okmányok óvatoltatását a magyar posta nem vállalja magára“, ami a fent jelzett okoknál fogva nagy hátránnyal jár különösen az üzletvilágra nézve, mert Németországban egy váltó bemutatása vagy megóvatoltatása a váltóbirtokosnak mindössze 30 fillér portoba kerül. A mi postai üzletszabályzatunk csak kényelmi és felelősség elodázási szempontokból indult ki, midőn a kereskedelmi okmányok megóvatoltatását a posta ügyköréből kizárta, mert semmiféle más akadály annak útjában nem áll. A kereskedelmi miniszter ur tehát fölötte lekötölezné a kereskedővilágot, ha a postai megbízás intézményét a kereskedelmi okmányok — nevezetesen váltók — elfogadás és fizetés végetti bemutatására és megóvatoltatására kiterjesztené.

*

Szabadalmi tanács a kereskedelmi miniszteriumban. Minden zaj nélkül, csöndben tartotta ezen új intézmény bevonulását a

kereskedelmi miniszteriumba és folytatja azt oly zajtalanul, hogy nemcsak a sajtó, de még az alantas hatóságok sem szereztek róla tudomást; pedig nálunk, hol a szabadalmi perek a köz-igazgatási hatóságok hatásköréhez tartoznak és az eljárásra nézve megbízható normatívum nem létezik, a közönségnek nagy megnyugvására szolgál minden olyan újítás, mely a szabadalmi ügyekben való biráskodás tökélesbitésére szolgál. — Az érintett szabadalmi tanács az államtitkár elnöklete alatt áll a kereskedelmi és ipari szakosztály két-két képviselőjéből, két technikai tagból és egy jegyzőből és hivatása abból áll, hogy a miniszternek az eldöntés alá kerülő szabadalmi perekben véleményt terjesztszen elő. Kivételesen azonban, fontosabb szabadalmi engedélyezések kérdésében is véleményt ad.

*

Tűzoltók kiállítása Szt.-Pétervárott. Jövő év április havában Szt.-Pétervárott tűzoltói kiállítás fog rendeztetni, mely következő hét csoportból fog állani: 1. Tüzesetek meggátolására szolgáló eszközök. 2. Azoknak felfedezésére szolgáló készülékek. 3. Tűzoltói eszközök. 4. Mentési eszközök, megsérüléseknél az első segélynyújtás. 5. A szivattyusok és oltó készülékek szállítása. 6. A szivattyusok szervezete és felszerelése. 7. Statisztika és irodalom. A kiállítás április közepén fog megnyitattni és legalább egy hónapig fog tartani és ahhoz a külföldiek is — de csak hors concours — bocsáttanak; jogukban álland azonban kiállítási tárgyaikat hivatalosan megvizsgáltatni és a felvett jegyzőkönyvről másolatot kiállítatni. Tudakozódások és bejelentések a kiállítási bizottsághoz (Szt.-Pétervár, Panteleimonskaja 2. szám) intézendők.

*

Szaklap az igazságügyminiszteriumban. Az igazságügyminiszterium 1892. évtől kezdve „Igazságügyi Közlöny“ czim alatt lapot ad ki, melyet megfelelő számú példányokban az összes kir. bíróságok, kir. ügyészségek, kir. közjegyzői és ügyvédi kamarák s az összes letartóztatási intézetek igazgatósága részére hivatalból küld meg. Közölni fogja első sorban az igazságügyminiszteri körrendeleteket, a bizalmas tartalmuak és időlegesek kivételével; aztán a kir. kuria és a kir. ítélőtáblák teljes tanácsülési döntvényeit, az igazságügyminiszteriumnak elvi jelentőségű határozatait, igazságügyi személyi híreket és pályázatokat. Nem előre meghatározott időben és terjedelemben, hanem csak a szükséglethez képest fog megjelenni. Előfizetési ára évenként 2 frt, de egyes számok is kaphatók lesznek 10, illetve ivenkint 10 krért. Az előfizetési díjak a szerkesztőséghez (Budapest, igazságügyminiszterium) küldendők.

*

Könyvkivonati követelés perlésének helye Budapesten. A budapesti kir. ítélő tábla (1891. okt. 12. 5276. sz.) újból kimondta, hogy miután a perrendtartás 95. §-ának rendelkezése, mely szerint a könyvkivonati és számla-követelések a könyvek vitelének helyén perelhetők, „azáltal, hogy a főváros területi és népességi viszonyai több egyenrangú bíróság felállítását tették szükségessé, nem korlátozható: a budapesti bejegyzett cég könyveinek kivonata alapján bármelyik budapesti kir. járásbíró-ság előtt indíthatja meg keresetét.“